

4.1 מבוא

סעיף 4 לחוק אוסר על ביצוע כל פעולה ברכוש אסור. **סעיף 3** לחוק מחייב, כפי שפורט לעיל, הוכחת **כוונה מיוחדת** או **מטרה להסתיך רכוש** או **להמנע מדיוות**. **סעיף 4 לחוק** נחקק כדי להתמודד עם אותם מקרים בהם קיים קושי בהוכחת רכיב הכוונה המיוחדת או המטרה, הנדרש על מנת לבסס עבירות על-פי **סעיף 3 לחוק**, וכדי לאפשר לרשויות האכיפה ללכוד גם את אותם גורמים או חוליות נוספות בשרשרת ההלבנה שפעולתם אמנם סייעה לנתק את הקשר שבין העברין לבין מקור ההון⁶⁶, אך בלא שהוכח כי מבצען פעל במודע לשם הגשמת מטרה זו.

החלוקה בסעיפי החוק המרכזיים המגדירים עבירות של הלבנת הון בין פעולות שבוצעו **במטרה** להלבין הון לבין פעולות המבוצעות ברכוש **בידיעה** כי מדובר ברכוש מולבן, הינה חלוקה מקובלת. במדינות שחוקקו חוקים בנושא הלבנת הון מקובלת, בנוסף לחלוקה זו, גם ההבחנה ברמת הענישה, בין שני סוגי העבירות. הענישה המוטלת על ביצוע פעולות שמטרתן הלבנת הון חמורה, מטבע הדברים, מן הענישה המוטלת על מי שמבצע פעולות פיננסיות ברכוש אסור, או בידיעה כי הוא רכוש אסור או מולבן⁶⁷.

וכך קובע **סעיף 4 לחוק**:

"העושה פעולה ברכוש, בידיעה שהוא רכוש אסור, והוא מסוג הרכוש המפורט בתוספת השניה ובשווי שנקבע בה, דינו – מאסר שבע שנים או קנס פי עשרה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, 'ידיעה' – **למעט עצימת עיניים** כמשמעותה בסעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין."

66 גורמים אלה מכונים "המעגל השני" או "המעגל השלישי".

67 ראה בארצות הברית 18 U.S.C § 1956, 1957 ולהלן פרק 11 העוסק בדין האמריקאי, בתת פרק 11.6 העוסק בעבירות הלבנת הון עצמאיות, ובבריטניה, סעיפים 327, 328 ו-329 ב"Proceeds of Crime Act 2002, להלן בפרק 12 העוסק בדין בבריטניה, בתת פרק 12.2.2.1 העוסק בהסתרת רווחי עבירה.

מידת ההוכחה הנדרשת לפי סעיף 4, יש בה כדי להקל על גורמי האכיפה, שכן אין צורך להוכיח את הכוונה להסוות את הרכוש או את הכוונה להמנע מדיווח. על מנת לבסס עבירה לפי סעיף זה די להוכיח את קיומם של היסודות הבאים:

- א. עשיית פעולה ברכוש אסור, שהוא מסוג הרכוש המפורט בתוספת השניה;
- ב. ידיעה כי הרכוש אסור.

אין צורך להוכיח את הכוונה או את המטרה להסתיר. די להוכיח את הידיעה כי מדובר ברכוש אסור. לא מדובר בכל רכוש, אלא בסוגי רכוש ספציפיים המוגדרים בתוספת השנייה לחוק.

4.2 עשיית פעולה ברכוש אסור

כבר עמדנו בפרק הקודם על מהותה של עשיית פעולה ברכוש אסור, הכוללת בחובה, למעשה כל פעולה כלכלית, לרבות קניה, בתמורה או שלא בתמורה, מסירה, קבלה, החזקה, תיווך, מתן אשראי, ייבוא, ייצוא, יצירת נאמנות וכדומה, הכל כאשר מדובר ברכוש אסור. רכוש אסור פירושו רכוש שנעברה בו עבירת מקור, כהגדרתה בסעיף 2 וכמפורט בתוספת הראשונה, או רכוש ששימש או שאיפשר את ביצוע עבירת המקור, כמפורט בסעיף 3(א)-(1) - (3) לחוק.

התוספת השנייה לחוק מפרטת את סוגי הרכוש, אשר עשיית פעולה בהם, בידיעה כי מדובר ברכוש אסור, מהווה עבירה. מדובר בסוגי רכוש שלגביהם נעשות, ברחבי העולם, פעולות הקשורות להלבנת הון⁶⁸. כדי להמנע ממצב שבו פעולות זניחות יחסית יפלו לגדרו של החוק, קובעת התוספת מגבלת סכום, לפיה יחול האיסור שבסעיף על פעולה ברכוש העולה בשווי על 120,000 ש"ח, בין בפעולה אחת ובין במספר פעולות המצטברות לסכום האמור, בתקופה של 3 חודשים, והוא מסוג:

"(1) חפצי אמנות;

(2) כלי קודש ויודאיקה;

(3) כלי תחבורה, לרבות כלי שיט וכלי טיס;

68 הצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ט-1999, הצ"ח 2809, תשנ"ט עמ' 420, סעיף 4 עמ' 423.